

УДК: 341:061.ЄС

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОЇ ГАРМОНІЗАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Соломія Кошулинська-Чуба

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
буль. Університетська, 1, 79000 м. Львів, Україна*

Висвітлено етапи становлення законодавства щодо технічного регулювання у Європейському Союзі як правового регулювання відносин у сфері встановлення, застосування та виконання обов'язкових вимог до продукції або пов'язаних з нею процесів, систем і послуг, персоналу та органів, а також перевірки їхнього дотримання шляхом оцінки відповідності та/або ринкового нагляду. У Європейському Союзі створено ефективну систему технічного регулювання, оскільки від початку вона формувалася з метою подолання технічних бар'єрів у торгівлі між державами-членами ЄС та формуванням єдиного економічного простору. Одним із найдієвіших засобів подолання перешкод на шляху до створення в межах ЄС внутрішнього ринку вважають гармонізацію законодавства. Вона полягає у приведенні норм внутрішнього права держав-членів Європейського Союзу у відповідність до вимог права об'єднання з метою створення однакових правових умов для учасників ринкових відносин. Цей процес гармонізації відбувається постійно шляхом ухвалення нових актів вторинного права ЄС, якими встановлюють підходи і засади цієї гармонізації.

Проаналізовано модель технічного регулювання у Європейському Союзі, визначено досягнення, напрями розвитку та детально розглянуто етапи формування системи технічного регулювання. Виділено основні етапи становлення законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання. З'ясовано, що спочатку гармонізація регуляторного законодавства відбувалися на засадах «Старого підходу» до гармонізації, що полягав в ухваленні директив, у яких закріплювались детально розроблені базові моделі поведінки. Згодом цей підхід був замінений «Новим та Глобальним підходами», що призвело до спрощення гармонізації технічного регулювання та, відповідно, до стимулювання конкурентоздатності економіки країн та підприємств.

Схарактеризовано нормативно-правові акти Європейського Союзу «Нового та Глобального підходів», що визначають основні вимоги, яким повинна відповідати продукція, та необхідні результати, які повинні бути досягнуті під час виробництва продукції. Досліджено вплив гармонізації технічного регулювання на внутрішній ринок ЄС та формування єдиного економічного простору.

Ключові слова: гармонізація, технічне регулювання, внутрішній ринок ЄС, стандартизація, гармонізовані стандарти, принцип взаємного визнання.

У Європейському Союзі створена ефективна система технічного регулювання, оскільки від початку вона формувалася з метою подолання технічних бар'єрів у

торгівлі між державами-членами ЄС та для формування єдиного економічного простору. Одним з найдієвіших способів подолання перешкод на шляху до створення в межах ЄС внутрішнього ринку є гармонізація законодавства. Вона полягає у приведенні норм внутрішнього права держав-членів Євросоюзу у відповідність до вимог права об'єднання з метою створення однакових правових умов для учасників ринкових відносин. Цей процес гармонізації відбувається постійно шляхом прийняття нових актів вторинного права ЄС, якими встановлюють підходи і засади цієї гармонізації. До них належать створені так звані Нові правові рамки (New Legislative Framework), якими сформульовані правила за дотриманням принципів вільного ринку ЄС. Ці Нові правові рамки встановлені трьома документами – Регламентом Європейського Парламенту й Ради № 765/2008 від 9-го липня 2008 р. «Про вимоги акредитації й нагляду за ринком у процесі розміщення товарів на ринку», Рішенням Європейського парламенту й Ради № 768/2008/ЄС від 9-го липня 2008 р. «Про встановлення загальних правил уведення товарів на ринок», Регламентом Європейського парламенту й Ради (ЄС) № 764/2008 від 9-го липня 2008 р. «Про встановлення механізмів введення деяких внутрішньодержавних технічних правил для виробів, введених відповідно до правових директив на ринок в іншій країні-члені», які внесли значні зміни до гармонізації технічного регулювання. Крім того, залишаються відкритим питання про різницю між нормативно-правовими актами «Нового підходу» та нормативно-правовими актами так званого «Старого підходу», особливість якого полягала в більшій деталізації обов'язкових вимог до технічних параметрів продукції, та їхнім впливом на формування внутрішнього ринку Європейського Союзу. Зазначені практичні та теоретичні проблеми зумовлюють актуальність теми цього дослідження.

У юридичній науці є певні напрацювання стосовно дослідження становлення законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання, серед яких, зокрема, праці Ф. Маніє, О.О. Чувпило, А.О.Семенова, Г. М. Кожушко, І. В. Шурдук та ін. Визначальними для формування висновків щодо впливу гармонізації технічного регулювання на внутрішній ринок ЄС є результати досліджень таких зарубіжних вчених, як: Й. Ламберт, Н. Мусіс, Б. Люндквіст, Б. Мюлен, Дж. Девенні та ін.

Наша мета – дослідити правові засади становлення законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання та його вплив на створення внутрішнього ринку Європейського Союзу.

Становлення внутрішнього ринку Європейського Союзу розпочалося ще у 50х роках ХХ ст. шляхом підписання Договору про Європейське Співтовариство вугілля та сталі, ціллю якого було сформувати спільний ринок вугілля та сталі. Згодом були підписані Римські Договори, якими були утворені Європейське Економічне Співтовариство та Європейське співтовариство атомної енергії. Створення цих співтовариств передбачало ліквідацію торговельних бар'єрів, утворення та розвиток спільного ринку, економічного та валютного союзу, та низку інших питань.

Спільний ринок повинен був стати засобом для лібералізації торгівлі між державами-членами Європейських Співтовариств, однак на практиці виконання цілей договорів тривало довше, аніж це передбачалося, і значної кількості поставлених завдань не було досягнуто, зокрема, у сфері усунення технічних бар'єрів у торгівлі. Це пояснювали складною процедурою гармонізації законодавства держав-членів. З огляду на це у 1985 р. Європейська Комісія прийняла білу книгу про завершення формування внутрішнього ринку та на її підставі – Єдиний Європейський Акт у 1986 р. Ці два документи визначили основні види перешкод на шляху до створення ефективного спільного ринку в Західній Європі – фізичні, технічні та фіскальні [2, с. 19]. Зокрема, технічні бар'єри були пов'язані переважно з національним технічним регулюванням, а саме з обов'язковими національними вимогами до товарів, послуг, капіталів та робочої сили. Крім того, у Білій книзі була висвітлена ідея про «Новий підхід» до гармонізації законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання.

Правова база Європейського Союзу стосовно вільного руху товарів і гармонізації технічного регулювання формувалася протягом 40 років. Історично можна виділити чотири основні етапи:

1. Нормативно-правові акти «Старого підходу» з детальними текстами, що містять всі необхідні технічні та адміністративні вимоги до продукції;
2. Нормативно-правові акти «Нового підходу», які обмежуються лише змістом «основних вимог», залишивши технічні деталі на європейські гармонізовані стандарти. Це привело до розвитку європейської політики стандартизації для підтримки цього законодавства;
3. Нормативно-правові акти «Глобального підходу», які стосуються інструментів з оцінки відповідності;
4. «Нові правові рамки ЄС», ухвалені в липні 2008 р., ґрунтуються на «Новому підході». Вони завершили загалом формування законодавчої бази з усіма необхідними елементами для ефективної оцінки відповідності, акредитації та нагляду за ринком, включаючи контроль за продукцією, що надходить з-за меж Європейського Союзу.

Метою перших нормативно-правових актів з гармонізації технічного регулювання було скасування торговельних бар'єрів та сприяння вільному переміщенню товарів у межах внутрішнього ринку ЄС. Сьогодні ця мета доповнюється політикою, спрямованою на забезпечення доступу лише безпечних продуктів, тим самим сприяючи ефективному захисту споживачів ЄС та зростанню конкурентоспроможності європейського внутрішнього ринку.

Політика ЄС стосовно лібералізації торгівлі та стандартизації ґрунтується на гармонізації технічного регулювання та принципі взаємного визнання [1, с. 4]. Гармонізація законодавства технічного регулювання означає приведення на-

ціонального регуляторного законодавства у відповідність із законодавством ЄС. Гармонізація відповідного законодавства виникла на початку 60-х років ХХ ст. у зв'язку із запровадженням «Загальної Програми щодо усунення технічних бар'єрів у торгівлі» (ухвалена Радою ЄС у 1969 р.). Ця програма започаткувала так званий «Старий підхід» до гармонізації. У цей час гармонізація відбувалась зазвичай шляхом ухвалення нормативно-правових актів, у яких закріплювались детально розроблені базові моделі поведінки, тому в держав-членів, по суті, не залишалось свободи вибору під час ухвалення актів з їхньої імплементації. Окрім встановлення технічних стандартів у сфері промисловості, базові директиви стосувались також вмісту, маркування, пакування та стандартів безпечного споживання продуктів харчування, косметики та фармацевтичних виробів, небезпечних для здоров'я виробів, вимірювального обладнання, механічних виробів, стандартів у галузі освіти тощо [2, с. 144]. Така гармонізація себе не виправдала, оскільки, з одного боку, підготовка нормативно-правових актів з виписаними до деталей стандартами зумовлювала багаторічні узгодження на рівні держав-членів, а з іншого – з певними труднощами відбувався процес реалізації державами-членами положень уже ухвалених актів.

З часом «Старий підхід» до гармонізації був доповнений взаємним визнанням національних стандартів. Принцип взаємного визнання, що становить фундаментальну основу політики ЄС та спрямований на усунення *технічних бар'єрів у торгівлі*, був встановлений не установчими договорами ЄС, а саме завдяки судовій практиці Суду ЄС. Тобто це означає, що цей фундаментальний принцип лібералізації торгівлі зумовлений економічними потребами розвитку внутрішнього ринку. Принцип взаємного визнання проголошений у відомому рішенні Суду ЄС у справі *Cassis de Dijon* (1979 р.). Головний результат цієї справи полягає в тому, що суд ухвалив, що немає жодних переконливих причин для того, щоб продукт, який законно продають в одній країні ЄС, не можна ввозити до іншої країни ЄС. Для спрощення торгівлі між країнами ЄС Суд визначив необхідність забезпечення чотирьох обов'язкових вимог, які можна вважати як необхідні для обмеження торгівлі на додаток до положень ст. 36 ДФЄС: ефективність фінансового контролю, захист суспільного здоров'я, чесність комерційних справ і захист споживача.

Гармонізація через взаємне визнання національних стандартів, які стосуються виробництва і реалізації товарів та надання послуг, призводить до того, що контроль за їхнім дотриманням обмежується країною походження [2, с. 147]. Завдяки цьому усувається необхідність у його дублюванні в інших державах-членах, на територію яких поступають такі товари, або де надають послуги від виробників з країни походження, а це приводить до його спрощення та здешевлення. З іншого боку, підвищується відповідальність національних контрольних установ країн походження за свою діяльність та посилюється рівень довіри між державами-членами. Основними сферами, в яких відбувається гармонізація шляхом взаємного визнання національних стандартів, є фінансові послуги, визнання кваліфікації, технічні стандарти.

Ще одним способом гармонізації внутрішнього законодавства в ЄС є мінімальна гармонізація. Її поява пов'язана з «Новим підходом» до запровадження гармонізованих технічних стандартів на рівні співтовариства, який був зумовлений необхідністю ліквідувати появу все нових перешкод на шляху вільного пересування товарів та надання послуг у вигляді великої кількості технічних бар'єрів, що з'явилися унаслідок швидкого розвитку нових технологій, а також спроб держав-членів використати цей об'єктивний чинник, щоб обмежити конкуренцію для національних виробників та провайдерів послуг з боку конкурентів з інших держав-членів. У Регламенті Ради ЄС від 7 травня 1985 р. «Про Новий підхід до гармонізації законодавства технічного регулювання і стандартів» зазначено, що гармонізація законодавства повинна бути обмежена встановленням найважливіших вимог щодо безпеки або інших вимог, які стосуються інтересів суспільства, і яким повинні відповідати всі товари, якщо вони претендують на вільне пересування в межах ЄС. Пріоритетними сферами для мінімальної гармонізації є виробництво будівельних матеріалів, електричного устаткування тощо. Мінімальна гармонізація надає державам-членам змогу самим вирішувати, як досягати встановленої мети з використанням правових інструментів, які надає в їхнє розпорядження національне право.

Новий підхід та Глобальний підхід

У країнах ЄС вільне переміщення товарів відбувається згідно з «Новим підходом» до гармонізації технічного регулювання і стандартизації, який ухвалила Рада ЄС 7 травня 1985 р. та «Глобальним підходом» у сфері оцінювання відповідності, ухваленим Радою ЄС 21 грудня 1989 р. Такі підходи реалізуються через відповідні інструменти – директиви, регламенти, рішення ЄС. До основних документів цих двох підходів належить Регламент Ради ЄС від 7 травня 1985 р. «Про Новий підхід до гармонізації законодавства технічного регулювання і стандартів» (85/C 136/01), Регламент Ради ЄС від 21 грудня 1989 р. «Про Глобальний підхід до оцінювання відповідності» (90/C 10/01), Рішення Ради ЄС від 22 липня 1993 р. «Про модулі для різного оцінювання відповідності й правил нанесення маркування СЕ, які призначені для використання в директивах про гармонізацію законодавства технічного регулювання!» (93/465/EHS). Цю нову регуляторну техніку розроблено з метою усунення технічних бар'єрів у торгівлі в країнах Європейського Союзу, спричинених наявністю різних національних технічних регламентів і технічних стандартів у країнах-членах ЄС.

«Новий підхід» ЄС визначає, що основні вимоги нормативно-правових актів повинні бути виконані, але не зазначено технічні рішення, які потрібно застосувати до продукції, а також передбачено, що продукція, вироблена відповідно до європейських гармонізованих стандартів, відповідає всім необхідним вимогам. У випадках, якщо продукт виготовлений будь-яким іншим способом, без використання гармонізованих стандартів, виробник зобов'язаний довести, що продукція відповідає основним вимогам. Згідно з «Новим підходом» після визначення від-

повідних основних вимог у законодавчій галузі, які є єдино обов'язковими для виконання вимогами до продукції та відповідних ризиків, Комісія ЄС офіційно запитує організації з європейських стандартів представити європейські стандарти шляхом видачі мандата. Перед цим Комісія виконує консультації з Комітетом представників країн-членів ЄС, створеним відповідно до Директиви 98/34/ЄС, і в деяких випадках, із секторним Комітетом, створеним тією же Директивою. Досягнення консенсусу в рамках Комітету(ів) має на увазі широку консультацію із секторними органами на національному рівні [3]. Розробка й ухвалення гармонізованих стандартів ґрунтуються на “Загальних Рекомендаціях із співробітництва”, підписаних між організаціями з Європейських стандартів та Комісією ЄС. Ці рекомендації містять серію принципів і зобов'язань із стандартизації, наприклад, такі, як участь усіх зацікавлених сторін (виробників, споживчих асоціацій і професійних союзів), роль громадських органів, якість стандартів й однакового застосування стандартів у всіх країнах Співтовариства. До Європейських органів зі стандартизації належить Європейський комітет зі стандартизації (CEN), Європейський комітет зі стандартизації в електротехніці (CENELEC), Європейський інститут телекомунікаційних стандартів (ETSI).

Отже, «Новий підхід» вводить чіткий розподіл відповідальності між Європейською комісією та Європейськими органами зі стандартизації. Відповідно, їхні функції можна поділити так:

- нормативно-правові акти Європейської Комісії встановлюють «основні вимоги» для охорони здоров'я та безпеки споживачів, які застосовують для продуктів, розміщених на ринку;
- Європейські органи зі стандартизації розробляють відповідні технічні специфікації (гармонізовані стандарти), що відповідають основним вимогам нормативно-правових актів. Відповідність цим гармонізованим стандартам означає відповідність основним вимогам.

«Новий підхід» встановлює низку основоположних принципів Європейської політики стандартизації [3]:

- законодавча гармонізація обмежується суттєвими вимогами безпеки, яким повинна відповідати продукція для доступу на внутрішній ринок ЄС;
- завдання встановлення конкретних технічних характеристик покладають на європейські стандарти, які ухвалюють Європейські органи стандартизації. Вони розроблені на підставі суттєвих вимог;
- застосування гармонізованих стандартів є добровільним, і виробник має право використовувати інші технічні рішення для забезпечення відповідності, яка у такому випадку повинна бути достовірно доведена;
- продукцію, яка виготовлена згідно з гармонізованими стандартами, розглядають як таку, що відповідає суттєвим вимогам нормативно-правових актів (принцип презумпції відповідності).

Зазначимо, що «Новий підхід» стосується гармонізації технічних регламентів для промислових (нехарчових) продуктів. Харчові продукти підпадають під дію Директиви про загальну безпечність продукції [3].

Нормативно-правові акти щодо продукції, написані до ухвалення «Нового підходу», не враховують європейських суттєвих вимог безпеки і відомі як нормативно-правові акти «Старого підходу». У тексті документа містилися всі технічні деталі. Завдяки цьому виконувати оцінювання з огляду на законодавство було досить легко; з іншого – директиви потребували постійного перегляду з метою їхнього пристосування до технічного прогресу. Технічні специфікації на конкретні вироби потрібно було часто переглядати, що виявилось складним і тривалим процесом. Ці директиви та регламенти ще застосовують до продукції, на яку не поширюються нормативно-правові акти «Нового підходу», здебільшого це продукти харчування та механічні транспортні засоби.

До продукції, яка регулюється директивами та регламентами «Нового підходу», належать [4]: обладнання низької напруги, прості посудини, що працюють під тиском, іграшки, будівельні вироби, машини, засоби індивідуального захисту, неавтоматичні вагові пристрої, газові пристрої, піротехнічні вироби, вибухові речовини цивільного призначення, медичні пристрої, обладнання для використання у вибухонебезпечних середовищах, прогулянкові судна, ліфти, обладнання, що працює під тиском, радіо та телекомунікаційне обладнання, устаткування канатних доріг.

До принципів «Нового підходу» потрібно було визначити умови для надійної оцінки відповідності. З огляду на це ухвалено «Глобальний підхід» до процедур оцінки відповідності продукції Регламентом Ради від 21 грудня 1989 р., який на підставі нової політики визначає, як виробники можуть довести, що їхня продукція відповідає обов'язковим технічним вимогам директивам та регламентам «Нового підходу» [5]. Цей підхід передбачає застосування так званих модулів для різних стадій процедур оцінювання відповідності, встановлення єдиних критеріїв їхнього використання та призначення спеціальних органів, що виконують ці процедури. Модульний підхід дає змогу формувати безліч сполучень модулів і збільшити кількість схем підтвердження відповідності, з яких можливо вибрати схему, адекватну рівню можливого ризику заподіяння шкоди конкретною продукцією [5].

На основі «Нового та Глобального підходів» розроблено директиви та регламенти «Нового підходу» або переглянуті деякі наявні нормативно-правові акти. Нормативно-правові акти «Нового підходу» містять тільки суттєві вимоги до безпеки й охорони навколишнього середовища. Ці вимоги відіграють найважливішу роль на етапі розроблення продукції. Вони визначають елементи, необхідні для захисту суспільних інтересів. Суттєві вимоги є обов'язковими, і тільки продукція, яка відповідає їм, може бути розміщена на ринку і введена в експлуатацію. Часто декілька директив чи регламентів можуть бути застосовані до певної продукції одночасно, якщо всі відповідні аспекти захисту охоплюються суттєвими вимогами різних директив. Оновні вимоги визначають результати, яких треба досягти, або небезпеки, які варто взяти до уваги. Проте вони не передбачають технічних рішень

для досягнення таких цілей. Це дає змогу виробникам вибирати спосіб досягнення відповідності суттєвим вимогам, надає більшої гнучкості, а також адаптувати розроблення продукції до вимог технічного прогресу [6].

У липні 2008 р. держави-члени ЄС почали застосовувати так звані Нові правові рамки (New Legislative Framework) шляхом прийняття Регламенту Європейського Парламенту й Ради № 765/2008 від 9 липня 2008 р. «Про вимоги акредитації й нагляду за ринком у процесі розміщення товарів на ринку», Рішення Європейського парламенту й Ради № 768/2008/ЄС від 9 липня 2008 р. «Про встановлення загальних правил уведення товарів на ринок», Регламенту Європейського парламенту й Ради (ЄС) № 764/2008 від 9 липня 2008 р. «Про встановлення механізмів введення деяких внутрішньодержавних технічних правил для виробів, введених відповідно до правових директив на ринок в іншій країні-члені», основою яких стали директиви та регламенти «Нового підходу». Ці правові рамки охоплюють усі елементи, що необхідні для ефективного регулювання безпеки продуктів та відповідності промислових товарів, які побудовані на вимогах захисту публічних інтересів та належного функціонування єдиного ринку [7].

Отже, проаналізувавши правові аспекти технічного регулювання у Європейському Союзі, можемо стверджувати, що технічні норми і стандарти є важливими не лише для нормального функціонування ринкової економіки, а й для досягнення безпеки та здоров'я споживачів. Система технічних норм та стандартів може стимулювати конкурентоздатність економіки країни та підприємств і водночас впливати на добробут її громадян. Нормативно-правові акти Європейського Союзу «Нового та Глобального підходів» встановлюють основні вимоги, яким повинна відповідати продукція і точно визначають необхідні результати, які повинні бути досягнуті під час виробництва продукції, але не визначають, як ці результати повинні бути досягнуті. Отож, виробник має право на вільний вибір технічних рішень, а гармонізовані стандарти є одним з інструментів доведення відповідності основним вимогам директив та регламентів «Нового підходу». Мета гармонізації законодавства технічного регулювання у Європейському Союзі – забезпечення високого рівня безпеки продуктів для споживачів, вільного переміщення продуктів у контексті внутрішнього ринку ЄС, сприяння конкурентоздатності, новаторству та диференціації продуктів, зниження витрат виробників. Перспективами подальших наукових досліджень є пошук ефективних методів технічного регулювання на внутрішній ринок ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Brenton P. Technical Barriers to Trade in the European Union: Importance for Accession Countries / P. Brenton, J. Sheehy, M. Vancauteran // CEPS. – 2000. – №144.
2. Муравйов В. І. Право Європейського Союзу: підручник / В. І. Муравйов. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 704 с.

3. A new approach to technical harmonisation [Електронний ресурс] // 2011 – Режим доступу до ресурсу: http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/single_market_for_goods/technical_harmonisation/121001a_en.htm.
4. New Approach Standardisation in the Internal Market [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.newapproach.org/Directives/DirectiveList.asp>.
5. Lambert J. How to Export Machinery to the European Union [Електронний ресурс] / J. Lambert // f European Profiles S.A.. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://no-trade-barriers.com/wp-content/uploads/2012/06/Brochure-on-machinery-2014.pdf>.
6. Семенов А. О. Розвиток технічного регулювання в Україні [Електронний ресурс] / А. О. Семенов, Г. М. Кожушко, І. В. Шурдук // Полтавський університет економіки і торгівлі. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://poltavastandart.org/index.php?option=com_content&task=view&id=602&Itemid=206
7. What is CE Mark [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://www.cemarkingnordic.se/pdf/english/what_is_ce_marking.pdf.

Стаття надійшла до редколегії: 16.12.2014 р.

Прийнята до друку: 20 грудня 2014 р.

LEGAL ASPECTS OF THE TECHNICAL HARMONIZATION DEVELOPMENT IN THE EUROPEAN UNION

Solomiya Koshulynska-Chuba

*The Ivan Franko National University of L'viv,
1, Universytetska Str., L'viv 79000, Ukraine, e-mail:*

The article covers legal aspects of the formation of technical harmonization in the European Union (EU). Free movement of goods is the basis for the functioning of the world market. However, technical barriers existing in international trade create obstacles for export of products from the third countries to European and international markets. It is ascertained that EU policy towards trade liberalization and standardization is based on two approaches: technical harmonization and mutual recognition principle. The mutual recognition of conformity assessment provided by the technical harmonization of standards is one of the mechanisms for elimination of technical barriers to trade.

This article analyzes the model of technical regulation in the European Union, defines achievements, development directions and precisely looks at the stages of formation of technical regulation system. Historically, we may distinguish four main stages of technical harmonization in the European Union. Originally harmonization of regulatory legislation was carried out according to the Old approach to harmonization that was supposed to be achieved by means of detailed directives negotiated by Member states. Later this approach was replaced by a New and

Global approach, which led to the simplification of technical harmonization and, respectively, to stimulation of the economy of countries and competitiveness of enterprises.

Directives of the New and Global Approach are described in the article. They define essential requirements related to health, safety and environmental issues that products must meet in order to be placed on the European market. Article examines the influence of technical harmonization on the EU internal market and on the formation of the European Economic Area.

Key words: technical harmonization, EU internal market, standardization, harmonized standards, mutual recognition principle.

ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ТЕХНИЧЕСКОЙ ГАРМОНИЗАЦИИ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ

Соломія Кошулинська-Чуба

*Львовский национальный университет имени Ивана Франка
ул. Университетская, 1, 79000 г. Львов, Украина*

Статья посвящена правовым аспектам формирования технической гармонизации в Европейском Союзе (ЕС). Свободное перемещение товаров является основой функционирования мирового рынка. Однако в международной торговле существуют технические барьеры, которые создают препятствия для выхода продукции из третьих стран на европейские и международные рынки. Исследовано, что политика ЕС в отношении либерализации торговли и стандартизации базируется на двух подходах: технической гармонизации и принципе взаимного признания. Взаимное признание результатов оценки соответствия, обеспечиваемое в результате технической гармонизации стандартов, является одним из механизмов ликвидации технических барьеров в торговле.

В работе проанализированы модели технического регулирования в Европейском Союзе, определены достижения, направления развития и подробно рассмотрены этапы формирования системы технического регулирования. Исторически можно выделить четыре основных этапа формирования технической гармонизации в Европейском Союзе. Сначала гармонизация регуляторного законодательства осуществлялась на основе Старого подхода к гармонизации, заключавшимся в принятии директив, в которых закреплялись детально разработаны базовые модели поведения. Впоследствии этот подход был заменен Новым и Глобальным подходами, что привело к упрощению технической гармонизации и, соответственно, к стимулированию конкурентоспособности экономики стран и предприятий.

Охарактеризованы директивы Европейского Союза Нового и Глобального подходов. Они устанавливают основные требования, которым должна соответствовать продукция и точно определяют необходимые результаты, которые должны быть достигнуты при производстве продукции, но не указывают каким образом данные результаты должны быть достигнуты. Исследовано влияние технической гармонизации на внутренний рынок ЕС и формирования единого экономического пространства.

Ключевые слова: техническая гармонизация, внутренний рынок ЕС, стандартизация, гармонизированные стандарты, принцип взаимного признания.